

ТРУД И СОЦИАЛНА СПРАВЕДЛИВОСТ

СОЦИАЛНО- ИКОНОМИЧЕСКИ БАРОМЕТЪР

ТРУД И КАПИТАЛ ВЪВ ВИЗИЯТА
НА „НОВИТЕ ПОЛИТИЦИ“

Мирена Филипова
Юли 2021

Различните групи във всяко едно общество имат различни интереси, като много често тези интереси не само не се припокриват, а дори си противоречат.

Новите политически формации, дошли на крилете на протестите срещу „статуквото“, не разпознават в своите програми и заявки проблема със статуквото в трудовоправните отношения между работници и работодатели.

Липсват мерки срещу експлоатацията, трудовите злоупотреби, нарушенията на трудовия кодекс в ущърб на работниците, законови промени за правото на стачка, насърчаване на колективните трудови договори, засилване на ролята на работническите обединения, образователни реформи в посока познаване на трудовите права и други.

ТРУД И СОЦИАЛНА СПРАВЕДЛИВОСТ

СОЦИАЛНО- ИКОНОМИЧЕСКИ БАРОМЕТЪР

Труд и капитал във визията
на „новите политици“

„Барикада“ е колектив от журналисти и анализатори, поддържащ онлайн портали на български, английски и румънски език. Изданията съществуват от 2016-та година и са съсредоточени върху новини, анализи и критика на властващия в последните десетилетия модел за пълно подчиняване на обществата на пропазарните политики, разкъсването на социалната тъкан и последствията от философията на егоизма и индивидуализма. Разчитайки на широка палитра от автори в център-лявото поле, „Барикада“ поставя в основата на своята работа проблемите с неравномерното разпределение на ползите от глобализацията и губещите от нея, изострените социални конфликти, посегателствата върху социалните и човешки права, нуждата от всеобщо, достъпно и качествено здравеопазване и образование, застрашително растящите неравенства по света и др.

Съдържание

	ВЪВЕДЕНИЕ	2
1.	"ИЗПРАВИ СЕ БГ! НИЕ ИДВАМЕ!"	5
2.	„ДЕМОКРАТИЧНА БЪЛГАРИЯ“	8
3.	„ИМА ТАКЪВ НАРОД“	9

ВЪВЕДЕНИЕ

На 11 юли 2021 г. в България се проведеха вторите за годината парламентарни избори, които излъчиха състава на 46-то обикновено Народно събрание. За първи път от цяло десетилетие, дясно-центристката формация ГЕРБ отстъпи първото място на друг. Партия „Има такъв народ“ на шоумена Слави Трифонов ще получи от президента първия мандат за съставяне на правителство, след като спечели най-много гласове – 657 824 действителни гласа или 24,08% от гласувалите. ГЕРБ остана на второ място с 642 165 гласа или 23,51%, следвани от БСП с 365 695 гласа (13,39%), и „Демократична България“ с 345 329 гласа (12,64%). Място в парламента намериха още ДПС (292 439 гласа или 10,71%) и „Изправи се! Мутри вън!“¹ с 136 879 гласа или 5,01%. Над 1% взеха още коалицията между ВМРО, ВОЛЯ и НФСБ (3,14%), Възраждане (3,01%) и „Българско лято“ (1,82%). При това разпределение на гласовете, ИТН ще разполага със 65 мандата, ГЕРБ с 63, БСП с 36, ДБ с 34, ДПС с 29 и ИСМВ с 13.

Отвъд най-актуалния в обществото въпрос – ще успее ли да се създаде редовно правителство и какво парламентарно мнозинство ще застане зад него – пред българската политическа система стоят няколко по-дългосрочни въпроса. Вторите за годината парламентарни избори доведоха до пониска избирателна активност, която свали още и без това ниската представителност. Ако отнесем гласовете, получени от партиите, влизаци в 46-то НС (2 440 331), към общия брой български граждани, имащи право на глас (6 578 716), ще видим, че всички партии, които ще се опитат да намерят решение на политическата криза и да формират управление на страната, печелят общо доверие то на 37,06% от имащите право на глас. Останалите 62,94% са избрали да не гласуват, посочили са друга формация или „Не подкрепям никого“ и практически няма да бъдат представени в Народното събрание – върховният орган в една парламентарна република, каквато е България. За срав-

нение, в разпадналия се 45-ти парламент бяха представени 39,68% от имащите право на глас.

Ниската избирателна активност и задълбочаващата се криза на представителността се дължат на различни фактори и обстоятелства, част от които са нови, а други – натрупвани в годините назад. Като непосредствени причини за по-ниската активност анализатори посочват факта, че българските граждани бяха принудени да повторят вота си скоро след като гласуваха на редовни избори през април, а също така играят роля продължаващата коронакриза и изцяло машинното гласуване, които може би са притеснили част от по-възрастните избиратели. От друга страна, по-дълбоките причини се коренят в усещането за откъсване на политическата класа от ежедневните проблеми на мнозинството от гражданите, натрупаните разочарования от предадено доверие в миналото и липсата на значима промяна в начина на живот и развитието на страната, независимо кой пое властта.

Струва си да бъде поставен акцент и върху още една възможна причина – систематичният отказ (или невъзможност) на основните политическите формации да политизират по същество обществените проблеми и да изпълнят със съдържание понятието „политическа партия“. Терминът „партия“ идва от латинското *pars/partis* и означава част или клон, а съвременните политически партии водят началото си от 19-ти век, възникнали вследствие на въвеждането на всеобщото избирателно право. Партиите се раждат, за да обединят в себе си стремежа за защита на определени интереси – например интересите на „аристократите“ и „роялистите“, от една страна, или на работническата класа и трудещите се маси от друга страна.

Различните групи във всяко едно общество имат различни интереси, като много често тези интереси не само не се припокриват, а дори си противоречат. Смисълът на създаването на политическа партия е именно в легалната защита на определени интереси през търсене на парламентарно представителство за този сегмент (част/клон) от

¹ По-късно формацията смени името си на „Изправи се БГ! Ние идваме!“

обществото и създаване на порядки и закони, които улесняват тяхното съществуване и подобряват начина им на живот.

С развитието на модерните общества и усложняването на света, в който живеем, фундаменталните механизми на демокрацията логично също се усложняват и днес е по-трудно да пречупваме твърде опростено своя анализ за българските политически партии през подобни класически постулати за техния смисъл и цели. От друга страна, състоянието на обществото ни и нивото на разслоение в него ни дават основание да се завърнем към основополагащия въпрос за всяка една политическа партия – какви хора обединява и чии интереси защитава тя?

Изхождайки от най-голямото и важно разделение в класическата политическа теория – разделение между труда и капитала – струва си да обърнем внимание на въпроса дали и доколко потенциалното следващо парламентарно мнозинство, на първо място, прави разлика между хората на труда, работ-

ниците, служителите, самонаетите и техните интереси, от една страна, и собствениците на капитал, от друга. На второ място, ако съответната формация си дава сметка за различните интереси на тези две групи от обществото – чии интереси ще защитава?

Тези въпроси са ключови, ако си поставим за цел да развием политическия дебат до ново измерение отвъд общоприетите през последните две десетилетия клишета. За съжаление, от много време насам, интересите на двете страни във всяко едно трудово-правно отношение, не се разглеждат като различни. С минимални изключения и нюанси, политическите партии в България отдавна предлагат подход, при който онова, което е добре за работодателя, е задължително добре и за работника. Подобно схващане е дълбоко порочно и погрешно – ако беше меродавно, вероятно изобщо нямаше да възникнат синдикалните структури и работнически обединения в исторически план, работническите движения и партии, стотици протести, стачки и дори няколко революции, в корена на които са именно отношенията между труда и капитала.

Снимка: Барикада

С уговорката, че българската политическа действителност има потенциала да роди немислими политически коалиции, обект на настоящия анализ ще бъде най-вероятният сценарий за следващо управление на страната – някакъв вид парламентарно обединение между „Има такъв народ“, „Демократична България“ и „Изправи се! Мутри вън!“. Трите формации, възприемани като „партиите на протеста“ в публичния разговор (макар други като БСП също да бяха активна част от протестите през лятото на 2020 г., вече многократно дадоха заявки, че именно коалиция между тях

изглежда като единствен вариант за формиране на правителство. Още тук е редно да отбележим, че тези три формации не достигат необходимото мнозинство от 121 народни представители, така че да разполагат с мнозинство и бъдещето на подобна коалиция изглежда крайно несигурно без договорка с друга парламентарна група, каквато обаче изглежда нежелана от тях. От друга страна, можем да приемем именно ИТН, ДБ и ИСБНИ за основен гръб на бъдещото мнозинство, както и да изглежда то в крайна сметка при някои ключови гласувания.

1

„ИЗПРАВИ СЕ БГ! НИЕ ИДВАМЕ“

Най-малката от трите формации, които се очаква да изградят основното политическо „тяло“ на следващото управление, е формацията около Мая Манолова – „Изправи се БГ! Ние идваме!“. Бившата зам. председателка на Народното събрание от БСП, която натрупа сериозен личен актив като омбудсман, без съмнение е лидерът, за когото в най-голяма степен може да се предположи, че познава същината на често противоречащите си интереси между работници и служители в дадена компания или сектор, от една страна, и собствениците на тези компании, от друга страна. Като омбудсман, Манолова участва активно в няколко класически казуса, свързани с пряко ощетяване на интересите на работниците от страна на техните работодатели – такива бяха случаите със служителите на „Пикадили“², които търсеха своите неизплатени от шефовете им заплати с години. Сходни бяха ситуацияите с шивачки от Кюстендил и миньори от „Оброчище“.

„В тази история могат да се видят всички пробойни в българското законодателство и цялата нагласа на наглите работодатели. Как работници се продават заедно с инвентара на едно предприятие, как ръководството на фирмата се крие от тях, как не им плаща заплати, не внася осигуровки, не им прекратява трудовите договори, не могат да се снабдят със справки. И как държавата също я няма, за да подкрепи със своите действия работниците, така че да има справедливост“, коментира през 2017 г. Мая Манолова след среща с ограбените работници от „Пикадили“. Въпросното изказване е кулминация на линията, заета тогава от Манолова като омбудсман, като трябва да бъде признато, че благодарение и на нея – но най-вече на активните протести на ощетени работници – дори се стигна до положителни законодателни промени в полза на ощетени по този начин работници и служители.

Снимка: Барикада

² <https://baricada.org/2017/08/04/manolova-sreshta-pikadili/>

Години по-късно, вече като лидер на движение "Изправи се.БГ", Мая Манолова е смекчила значително тона и в програмата на формацията са забравени констатациите за „наглите работодатели“, които „продават като инвентар“ своите работници, но все пак предизборният документ на „Изправи се.БГ“ може да бъде определен като разпознаващ в най-голяма степен (сред разглежданите формации) интересите на работниците и бизнеса като отделни субекти – поне донякъде и поне понякога.

В раздел "Енергетика" на тяхната програма е адресиран важен проблем, свързан с доходите на заетите в Маришкия басейн. Коалицията предвижда „приемане на Национална програма за комплекса „Марица – Изток“, която да гарантира запазване на работните места или преобразуването им в такива с по-добри условия на труд и по-високи възнаграждения“.

В раздел „Справедлива социална политика“ се предвижда създаване на Национална програма „Работа за всеки“, която се предвижда да обхване 200 000 души, „работещи в микро-, семейния и малкия бизнес“. Целева група ще са „малки фирми, в които по програмата работодателят ще може да наеме до 50% допълнително работници на пълно или съкратено работно време“, като се предвижда „държавата да заплаща минимална работна заплата и осигуровки на всяко допълнително новооткрито работно място за срок до 12 месеца и със задължение работникът да бъде запазен на работа още поне 6 месеца след това“.

ИСБНИ предвиждат и създаване на Национална програма „Вече съм активен“ за хора между 18 и 65 години, която да обхване около 160 хиляди души, които нито работят, нито учат, нито имат каквато и да е трудова активност. „Програмата ще се развие със социалните партньори и ще субсидира квалификацията и всяко новооткрито работно място и осигуровка на български гражданин от тази целева група за срок от 12 месеца“, обещава от коалицията.

В раздел „Труд и човешки капитал“ е записано, че се предвиждат „целенасочени политики за задържане на работници, завърнали се от чужбина вследствие на пандемията от COVID-19 и икономическата криза“, но единствената конкретна

спомената мярка е „строителство на детски ясли и градини“, същевременно се предвижда и „внос на работници и специалисти от трети страни за нуждите на българската икономика“ – изключително спорна политика, която се гради изцяло върху схващането за „икономиката“ като прерогатив на работодателите, които страдат от „липса на работа ръка“. Това схващане е обект на критични изследвания, като например докладът „Криза на кадрите: дефицит на работна ръка или на достойно заплащане?“³ на Ваня Григорова, която доказва, че е много по-коректно да се говори за липса на желание за заплащане на достойни заплати от страна на родния бизнес, отколкото за липса на кадри. За съжаление, основните политически формации у нас не успяват да надскочат наложилото се клише, дори в миналото, какъвто е случаят на Манолова, да са се сблъскали с редица конкретни примери защо „кадрите“ напускат страната ни.

Предвижда се и мярка „България е моето къщи“ на стойност 200 млн. лв. за 50 000 сезонни работници, по която държавата ще плаща за наемането на работа на сезонни работници в България от български работодатели, както и на такива, които искат да наемат български сезонни работници, връщащи се от чужбина. Държавата ще заплаща възнаграждение и осигуровки на всяко новооткрито сезонно работно място в селското стопанство, услугите и други сезонни дейности. Липсват повече подробности как точно ще бъде гарантирано достойно заплащане за самите работници, мерки срещу експлоатацията и механизми, за които да бъде ясно, че ще облагодетелстват работниците, а не работодателите, на които ще бъдат раздадени парите.

Нито веднъж в програмата на "Изправи се.БГ" не се открива думата „експлоатация“, използвана в смисъл на трудова експлоатация, въпреки опита на Манолова с подобни казуси в миналото. Не се предвиждат и никакви мерки, насочени към повече овластяване на работниците – промяна в закона, уреждащ правото на стачка, насърчаване на сключването на колективни трудови договори, мерки срещу опитите да се забранява и преследва синдикализацията и т.н., като за сметка на това за по-силната страна – тази на работодателите – не липсват обещания за стимули и облекчения.

3 https://bulgaria.fes.de/fileadmin/user_upload/images/publications/Kriza_na_kadrite_Deficit_na_rabotna_raka_ili_na_dostoino_zaplashtane.pdf

Снимка: Барикада

И ако при "Изправи се БГ! Ние идваме!" става дума по-скоро за липса на ясно осъзнаване и разграничаване на различните интереси при двете страни на трудовоправните отношения, то при останалите две формации, които се очаква да изграждат

гръбнака на следващото парламентарно мнозинство, ситуацията е по-различна: програмите и публичните изявления на „Демократична България“ и „Има такъв народ“ са до голяма степен в открита защита на интересите на капитала.

2

„ДЕМОКРАТИЧНА БЪЛГАРИЯ“

Откровено дясно-либертариански са обещанията на коалицията „Демократична България“ по отношение на работещите хора, които не присъстват като обект в тяхната програма, за сметка на предприемачите и бизнесмените. Както може да се очаква, при тази формация също не се отваря и дума за право на стачка, повече права на сдружаване, по-силна роля на работническите обединения и т.н., за сметка на десетки споменавания на интересите на „бизнеса“, при които в най-добрия случай се приема априори, че „каквото е добро за работодателите, е добро и за работниците“.

Вместо това, „Демократична България“ обещава, че „ще обърне трудовата политика към малкия и средния бизнес“ и добавят, че предвиждат да предложат „нов Кодекс на труда, отчитащ нуждите на бизнеса и работещите от уредба на трудовите отношения, адекватна за времето, в което живеем“. Подобни инициативи не липсват отдавна и винаги са свързани с желание за подриване на трудови права на работещите. Почти всички изменения на КТ, на които сме свидетели през последните години, винаги са били в посока отнемане на досега съществуващи права^{4,5} на работещите за сметка на повече сила в ръцете на „бизнеса“.

От „Демократична България“ не крият, че новият им Кодекс на труда ще почива на същия възглед: „Ще насърчим гъвкавите форми на заетост като почасовата работа, работата от къщи, плаващото работно време и временната заетост“, обещава от коалицията между „Да, България“, ДСБ и „Зелено движение“, ставайки поредните, които настояват за допълнително „огъвкавяване“ на условията за труд. Темата за „гъвкавостта“ на труда изисква отделно внимание.

Както посочва икономистът Даниела Пенкова, в модерния новговор отдавна разполагаме с редица евфемизми относно икономическата ни систе-

ма, а един от тях е именно „гъвкавост на трудовия пазар“. Тя цитира обширно изследване от 2006 г. на Агенцията за икономически анализи и прогнози, които дават определение на термина: „Гъвкав пазар на труда е този, при който фирмите могат лесно и евтино да променят количеството труд, което използват, включително и чрез промяна на отработените от персонала часове“. Това означава да се премахнат законите, които „евентуално биха затруднили работодателите при избора им на оптималното използвано количество работно време“. Тоест, работникът трябва да работи колкото му кажат и когато му кажат, без значение дали става дума за 1 или 15 часа на ден.

„Гъвкавостта на работната заплата да дава възможност на предприемачите да адаптират разходите си за труд“. С други думи, те не бива да се сблъскват с наложени от закона изисквания за минимална заплата, нито да подписват с работниците някаква уговорка за твърдо заплащане.

„Гъвкавостта на фирмите включва способността на оперативното им ръководство при съществуващите условия да променят организацията на труд, да използват външни изпълнители с нестандартно работно време и т.н.“. Това дава възможност дадена дейност да бъде възложена на външни изпълнители, ако това ще излезе по-евтино на работодателя, вместо да плати на работниците си.

„Гъвкавостта на работната сила е способността на лицата, заети или търсещи работа, да се адаптират към променящите се условия на трудовия пазар. Това се отнася до мобилността на работната сила в териториален и професионален план (промяна на квалификацията)“ – твърдение, което едва ли има нужда от допълнително обяснение защо това би означавало допълнителна тежка вреда за работниците и служителите за сметка на компаниите, които извличат печалба от техния труд.

4 <https://baricada.org/2020/10/28/protest-ns/>

5 <https://baricada.org/2017/05/11/komisiq-po-licemerie/>

3

„ИМА ТАКЪВ НАРОД“

В раздел „Икономика“ в програмата на „Има такъв народ“ е дадено обещанието за „постигане на последователно и устойчиво икономическо развитие“, като се пояснява и защо това е необходимо: „Българската икономика е все още изоставаща и дълбоко фрагментирана, в сравнение с тези на държавите от ЕС. Това разделение, наред с неадекватните държавни политики, насочени към бизнеса, водят до драстично намаляване на конкурентоспособността на местните производители и до липса на благоприятна среда за развитие на малките и средни предприятия“. А на въпроса „как“ това ще се промени, от ИТН са откровени как виждат процесите: стимулиране на предприятията, осигуряване на „благоприятна законова рамка“, подобряване на „бизнес средата“, публично-частни партньорства, „създаване на инструментариум за предприемачество“, насърчаване на start-up компании, като и обичайно „привличане на кадри от чужбина“.

В допълнение, според експертите на „Има такъв народ“, социалното неравенството в България ще бъде преодоляно като нискодоходните групи се захванат с бизнес, като от партията обещават в тази връзка „създаване на справедлив достъп до базови ресурси за стартиране на бизнес и премахване на административните тежести“. Отново, както и при другите формации, не присъства никакъв поглед върху проблема с трудовата експлоатация, баланса между интереса на работници и служители и техните работодатели, необходимостта от повече овластяване на първите и т.н.

Но всички личащи от програмата на партията възгledi относно разглеждания проблем бледнеят пред онова, което партията представи като фигура на министър-председател, за когото стана ясно, макар и оттеглен по-късно, че е писал и самата програма.

„През целия си живот като публична личност от 1997 г. насам съм определял себе си като десен реформаторски икономист и вероятно съм по-голям реформатор от много хора, които искат да се наричат десни“, призна Николай Василев, обявил се

за „свобода за бизнеса“. Василев е един от най-ревностните апологети на дясно-либертарианския подход и възглед към процесите в икономиката и държавността изобщо, а по-подробни примери могат да бъдат открити и в доклада „Неслучващият се данъчен разговор в България и неговите пороци“⁶.

При публичното представяне на своите идеи, Николай Василев изреди само няколко от подготвени 300 мерки за „модернизация“ на икономиката в плана си, но те бяха предостатъчни, за да се придобие представа как си представя бившият кадър на НДСВ икономиката – намаляване на плоските данъчни ставки, орязване на публични разходи, балансирани бюджети и приватизации – мерки, които изцяло поддържат настоящото статукво и повтарят цялостната политика, водена в България в последните десетилетия. Политика, която поддържа мястото на страната ни в лошия край на практически всички статистики – от неравенство в доходите, риск от бедност и социално изключване, брой на хора, живеещи под прага на бедността и в тежки материални лишения, заплащане и покупателна способност, просрочени плащания за комунални услуги, до смърт от лечими заболявания, раждаемост и смъртност и т.н., и т.н. Същевременно страната ни се откроява на фона на ЕС и като фактически единствената без някаква форма на необлагаем минимум върху доходите и диференцирани ставки на ДДС – и колкото и да се повтарят заклинания за корупция, съдебна реформа, електронно управление и други, потискащите социално-икономически показатели са поне частично, ако не и напълно резултат от социално-икономическите политики. Задушавашите остеритетни мерки биха били още по-опустошителни в момент, в който икономическата и социална система вече са изстискани от все още продължаващата криза.

Редно е да се отбележи, че и трите разгледани формации са за запазване на настоящия плосък данъ-

6 https://bulgaria.fes.de/fileadmin/user_upload/documents/publications/2021/Nesluchvashtijat_se_danachen_razgovor_v_Bulgaria_WEB_BG.pdf

чен модел с ниски приходи от корпоративен данък и натоварване на потреблението и нискодоходните групи през практически регресивна данъчно-осигурителна система. Единствената добра новина е, че между тях съществува известен консенсус (поне на програмно ниво, тъй като предложеният за премиер Николай Василев е противник на тази идея) за нуждата от въвеждане поне на необлагаем минимум за доходите от труд.

От гледна точка на възможността за прогресивни данъчни реформи, каквито са спешно необходими и до голяма степен изисквани от нас от Европейската комисия, краткият статус на Николай Василев като кандидат-премиер е добра новина. Василев беше обявен като получател на мандата за съставяне на правителство от Румен Радев часове след провеждането на изборите, когато дори не бяха ясни официалните резултати. По-късно обаче, заради острата негативна обществена реакция, кандидатурата му беше оттеглена от „Има такъв народ“ чрез пост в социалните мрежи на лидера на формацията Слави Трифонов. Остава отворен въпросът дали личността на Василев и замяната му с друг кандидат-премиер ще бъде достатъчен фактор, за да не станем свидетели не просто на липса

на прогресивни реформи, но дори на регресивност и деградация в това отношение. В тази връзка буди притеснение фактът, че Николай Василев беше лансиран като автор на голяма част от икономическата програма на партията, което дава основание да се смята, че дори той да не бъде в ролята на министър-председател, неговите идеи под една или друга форма ще предопределят посоката на бъдещите управленски решения.

Заслужава си да бъдат маркирани още няколко липсващи в програмите на ИТН, ДБ и ИСБНИ по отношение на баланса между интересите на труда и капитала. На първо място това е проблемът с големия брой фатални трудови злополуки в България, по които страната ни е сред лидерите в ЕС и всяка седмица губи по двама души, които загиват в опит да изкарват честно своята прехрана. Този проблем изобщо не присъства в нито една от програмите им и в тази връзка не можем да очакваме положителни промени в тази насока, а оттам и в черната статистика. Една единствена формация („Изправи се! Ние идваме!“) споменава в своята програма необходимостта от повишаване на законовата ставка за полагане на нощен труд, макар да не предлага конкретен размер на увеличението.

Снимка: Барикада

Трудно подобряване на ситуацията може да се очаква и в резултат на засилване на синдикалната дейност в България, поне доколкото тя зависи от законовата уредба, касаещи синдикализма. Не се предвижда никакво насърчаване на колективните трудови договори или синдикализацията изобщо, не присъстват никакви обещания за политики, свързани с уреждане на правото на стачка, където българското законодателство страда от сериозни дефицити спрямо други европейски държави.

Този факт важи за всички парламентарни партии, но си заслужава да бъде отбелязан изрично по отношение на партиите, дошли на крилете на

протеста от миналото лято, които имаха сериозни претенции към синдикалните конфедерации по време на летните протести, но не са заложили в програмите си промени, които да позволяват правото на „национална стачка“, каквато в момента не е възможна.

Вместо това, програмите им са наситени с обещания и отстъпки към работодателите, а работниците почти не съществуват като субект. Не се предвиждат и образователни промени, свързани с по-добро познаване на трудовите права от страна на бъдещите поколения, като изглежда продължава да се презюмира, че е възможно всички те да станат предприемачи и бизнесмени, а не работници и служители.

ЗА АВТОРИТЕ

Николай Драганов е журналист и анализатор с опит в редица електронни медии в България. Интересите му са му сферата на политиката, икономиката, борбата с бедността и неравенствата. Завършил е социология и маркетинг. Съавтор на документалния филм „Невидимите хора“, автор на редица анализи по социално-икономически теми, участник в различни граждански инициативи със социална насоченост.

Владимир Митев е журналист международник. Работил е в списание „Тема“ между 2008 г. и 2015 г. Основател е на двуезичния румънско-български блог „Мостът на приятелството“. Негови статии и преводи са излизали в агенция БГНЕС, списанията A-specto, „Икономика“, блога на „Солидарна България“ и други. Публикувал е и в различни румънски медии. Докторант по иранска литература в Софийския университет. Поддържа на български, румънски, английски и други езици блога „Персийският мост на приятелството“.

Даниела Пенкова е завършила „Икономика на развитието“ във Флорентинския университет, „Публични финанси“ в Икономически университет - Варна, като понастоящем е докторант в Катедра „Обща икономическа теория“ в същия университет.

Мирена Филипова е журналист, политически PR, автор на документални филми. В последните години интересите ѝ са насочени към анализ на политическия живот, изборната система и кампанийната дейност в България. Координатор е на инициативата „Даспрем машината за неравенство“ и участник в други граждански инициативи. Работила като парламентарен сътрудник в няколко състава на Народното събрание. Член на Сдружение „Солидарна България“.

Филип Буров е завършил магистратура по съвременна история в Софийския университет. Има над десет години опит като журналист, специализиращ в сферите на международните отношения, конфликти и макроикономика. Работил е в медии като агенция „Фокус“, вестник „Пари“ и вестник „Капитал Daily“. Международен редактор е в сайта „Барикада“.

ЗА ИЗСЛЕДВАНЕТО

Настоящата публикация е част от серия регулярни социално-икономически анализи, съсредоточени върху предизвикателствата пред обществата, произтичащи от ковид кризата в България и по света. С това изследване Фондация Фридрих Еберт и „Ба-

ИЗДАТЕЛ

Фондация Фридрих Еберт | Бюро България
Ул. Княз Борис I 97 | 1000 София | България

Отговорен редактор:
Жак Папаро | Директор, ФФЕ, Бюро България
тел.: +359 2 980 8747 | факс: +359 2 980 2438
<https://bulgaria.fes.de>

Заявки / Контакт:
office@fes.bg

Използването с търговска цел на всички, издадени от Фондация Фридрих Еберт (ФФЕ) публикации, не е позволено без писменото съгласие на ФФЕ.

СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ БАРОМЕТЪР

Труд и капитал във визията на „новите политици“

Различните групи във всяко едно общество имат различни интереси, като много често тези интереси не само не се припокриват, а дори си противоречат. Едно от най-фундаментални различия, които възникват в обществените отношения, е между интересите на труда и тези на капитала или с други думи - балансът между често противоречащите си интереси на работниците и служителите, от една страна, и техните работодатели от друга.

Новите политически формации, дошли на крилете на протестите срещу „статуквото“, не разпознават в своите програми и заявки проблема със статуквото в трудово-правните отношения между работници и работодатели. Вместо опит за по-добър баланс между двете интересите на двете страни, се предлага допълнително овластяване на по-силната страна.

Липсват мерки срещу експлоатацията, трудовите злоупотреби, нарушенията на трудовия кодекс в ущърб на работниците, законови промени за правото на стачка, насърчаване на колективните трудови договори, засилване на ролята на работническите обединения, образователни реформи в посока познаване на трудовите права и други.

Повече информация по темата ще намерите тук:

<https://bulgaria.fes.de>